

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an ... 40 Lei.
Pe jumătate de an ... 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

2045/922.

CONCURS.

Prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea catedrei de *Istoria bisericească universală și națională și dreptul bisericesc* la institutul teologic din Arad devenită vacantă prin renunțarea profesorului Dr. Lazar Iacob, cu un salariu de bază de 2400 Lei lunar și accesoriile din vistieria statului.

Rugărilor de concurs sunt a se adresa Consistorului ort. român din Arad în termen de **30 de zile**, socotit dela prima publicare a concursului în organul oficial „Biserica și Școala”.

Dela concurenți să cere:

1. Extras de botez din matricula bisericească, spre a dovedi, că sunt români de religie ortodoxă.
2. Atestat că este doctor în teologie și are cvalificațiune preoțească pentru parohii de clasa primă.
3. Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară pentru cazul, că concurentul a funcționat deja și până aci ca profesor la vre-un institut de învățământ ori în altă calitate.
4. Eventuale dovezi despre activitatea literară și autobiografia pe scurt.

Arad, din șed. Cons. a sen. bis. ținută în 7/20 Iulie 1922.

2—3 Consistorul ort. rom. din Arad.

Nr. 1577/922.

CONCURS.

Prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea catedrei de *limba și literatură română și științele pedagogice* la institutul teologic din Arad cu un salariu de bază de 2200 Lei lunar și accesoriile din vistieria statului.

Rugărilor de concurs sunt a se adresa Consistorului ort. rom. din Arad, în termen de **30 de zile**, socotit dela prima publicare a concursului în organul oficial al diecezei „Biserica și Școala”.

Dela concurenți se cere să prezinte următoarele documente:

1. Extras de botez din matricula bisericească, spre a dovedi, că sunt români de religie ortodoxă.
2. Atestat despre cvalificația de specialitate pentru școale secundare sau cel puțin cvalificația dela pedagogiul superior.
3. Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară pentru cazul, că concurentul a funcționat deja și până aci la vre-un institut de învățământ, ori în altă calitate.
4. Eventuale dovezi despre activitatea literară și autobiografia pe scurt.

Arad, din șed. Cons. a sen. bis. ținută la 16/29 Iunie 1922.

2—3 Consistorul ort. rom. din Arad.

Nr. 1577/922.

CONCURS.

Prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului de *duhovnic* la Seminarul teologic din Arad, cu un salariu de bază de 500 Lei lunar, și întreținere în Seminar.

Rugărilor de concurs sunt a se adresa Consistorului ort. rom. din Arad în termen de **30 de zile**, dela prima apariție a concursului în organul oficial „Biserica și Școala”.

Dela recurenți se cere să prezinte următoarele documente:

1. Extras de botez din matricula bisericească, spre a dovedi, că sunt români de religie ortodoxă.
2. Diploma de doctor în științele teologice și cvalificațiune preoțească pentru parohii de clasa primă.
3. Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară pentru cazul, că a funcționat deja și până aci la vre-un institut de învățământ ori în altă calitate.
4. Eventuale dovezi despre activitatea literară și autobiografia pe scurt.

Arad, din șed. Cons. a sen. bis. ținută la 16/29 Iunie 1922.

2—3 Consistorul ort. rom. din Arad.

Nr. 1571/922.

CONCURS.

Prin acesta se publică concurs pentru îndeplinirea catedrei de *cântări rituale și tipic bisericesc* la institutul teologic și pedagogic din Arad cu un salariu de bază de 1600 Lei lunar, și accesoriile din vistieria statului.

Rugărilor de concurs sunt a se adresa Consistorului ort. român din Arad în termen de **30 de zile**, dela prima apariție a concursului în organul oficial „Biserica și Școala”.

Concurenții au să prezinte următoarele documente:

1. Extras de botez din matricula bisericească, spre a dovedi, că sunt români de religie ortodoxă.
2. Atestat despre cvalificația de specialitate pentru aceasta catedră.
3. Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară pentru cazul, că a funcționat deja până aci la vre-un institut de învățământ ori în altă calitate.

Definitivarea în acest post va putea urma numai după un an de probă.

Arad, din șed. Cons. a sen. bis. ținută la 16/29 Iunie 1922.

2—3 Consistorul ort. român din Arad.

Nr. 1737—1922.

Concurs.

Pentru deplinirea scaunului vacant de protopresbiter în tractul Timișoara se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”, cu emolumentele următoare:

I. Dela parohia centrală Timișoara-Fabrică cu filiala „Cetatea” oraș intern :

a) Competința de uzufruct a sesiunii aparținătoare parohiei protopresbiterale dela orașul Timișoara în suma ce o va da orașul;

b) Birul parohial legal;

c) Stolele legale;

d) Intregirea dela stat.

II. Din protopresbiterat :

a) Dotația protopresbiterală dela stat;

b) Retribuțiunea dela dieceză pentru inspecțiuni și ședulele dela cununii în suma, ce o va stabili sinodul eparhial;

c) Birul protopopesc dela preoții din tract câte 100 oche (150 litre) grâu dela fiecare parohie;

d) Diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoților conform concluzelor sinodului eparhial și ale Consistorului diecezan;

e) Spesele cancelariei protopopești conform bugetului aprobat de Consistor.

De locuință și cancelaria protopopească, până la altă dispoziție, se va îngriji alegândul protopresbiter.

Aspiranții la acest post se avizează, ca în termenul indicat să subștearnă la Consistor recursurile lor înstruite cu documentele de calificare prescrise în §-ul 53 din Statutul-Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească, că au calificarea recerută a reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească, că au împlinit cel puțin 5 ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc-școlar.

Arad, din ședința plenară a Consistorului ortodox român, ținută în 30 Iunie (13 Iulie) 1922.

Ioan I. Papp

Episcop.

Nr. 1576/922.

Concurs.

Pentru îndeplinirea catedrelor vacante dela școala normală ort. română din Arad, se publică concurs cu **30 zile** (4/17 Iulie — 2/15 August inclusive a. c.) și anume:

1. Catedra de director-profesor;
2. „ de religie;
3. „ de limba franceză;
4. „ de istoria;
5. „ de desen și caligrafie;
6. „ de economie.

Dela recurenți se cere: să fie români ortodocși; să aibă calificarea profesorilor similari ai statului, și să dovedească aceste calități și studii cu documente originale, prezentând atestate de botez și de serviciu (dacă vor mai fi fost în serviciu).

Beneficiul ce se pune în vedere este cel pentru profesorii similari ai statului.

Cererile, cu toate documentele necesare, vor fi de a se înainta în termen Consistorului eparhial din Arad.

Arad, 27 Iunie (10 Iulie) 1922.

Ioan I. Papp

Episcop.

Nr. 1907/922.

CONCURS.

Pentru îndeplinirea a lor două posturi de *profesori de religie* la școlile primare române de stat din suburbia Aradului se publică concurs de **30 de zile**, socotite dela prima publicare.

Indreptățiți la aceste posturi sunt în locul prim acei reflectanți, cari cu calificarea necesară de profesori de religie pentru școlile secundare, de preferință preoți, iar în locul al doilea și acei cari, neîntreținând aceasta condiție, se obligă ași întregi studiile și calificarea.

Beneficiul ce se pune în prospect din partea statului va fi la fel cu dotația profesorilor secundari de stat.

La cerere să se adnece documente personale: Extras de botez, de studii secundare terminate, s'au echivalentul lor, de studii academice și teologice și calificarea preoțească, și de serviciul prestat până acum, toate în original.

Cererile să se trimită Consistorului, în termen concursual.

Consistorul își rezervă, ca pe cei doi profesori de religie, ce i-ar alege, să-i distribue după a sa chibzuință încredințându-le eventual și catehizarea ucenicilor.

Arad, la 7/14 Iulie 1922.

Nr. 1817/1922.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că petițiunile de primire în Institutul nostru teologic din Arad pentru anul școlar 1922/23 au să fie înaintate subscrisului Consistor cel mult până în 2/15 August 1922, instruite cu:

1. Extras de botez dela oficiul parohial extradat în timpul cel mai recent.

2. Testimoniul școlar prin care se dovedește, că are pregătirea recerută prin regulamentul institutului.

3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial la care aparține, vidimat de protopresbiterul tractual.

4. Atestat medical despre starea sanitară și întregitatea membrilor corporale.

5. Dacă petentul dela absolvirea școalelor medii s'ar fi dedicat altei carieri, ori a avut altă ocupațiune, atunci prin atestat dela oficiul parohial, la care aparține, vidimat și de concernentul protopop, are să dovedească ocupațiunea și timpul petrecut dela ultima frecvența școlară până la timpul de față.

6. Se obsearvă, că în anul școlar 1921/22 clericii seminarului nostru teologic au beneficiat de burse dela stat de câte 1000—1500 și 2000 Lei.

7. Cei ce reflectează la burse să alătore și atestat de paupertate, respective despre starea materială a lor și a părinților lor.

8. Intreținerea în seminarul teologic este obligătoare pentru toți elevii primiți în teologie.

9. Condițiunile de întreținere în seminar sunt următoarele:

a) În numerar 2400 Lei (adică două mii patru sute Lei) anual plătibil în două rate semestrale anticipative la Cassa Consistorială.

b) Pe lângă aceasta taxă în numerar fiecare elev va mai plăti la începutul anului școlar și o taxă în alimente și anume: 1 m/m. făină; 1 m/m. cartofi; 10 klg. unsoare; 10 klg. fasole.

c) La intrare în seminar elevii vor aduce cu sine: 6 cămeși, 6 părechi de izmene, 3 cămeși de noapte, 6 părechi ciorapi ori obele, haine de pat (saltea, ciarciafuri, țol ori plapomă, pernă și o cuvertură de pat), 3 ștergare, 3 servete, păhar, cuțit, furculiță, lingură, o cească, 3 farfurii, piepten, săpun, perie de dinți — de haine — de ghețe, ace, ață, hainele și îmbrăcămintele necesare.

10. Petițiunile au să fie timbrate legal și scrise cu mâna proprie.

11) Petenții se avizează, a scria corect și legibil locul ubicațiunii și poșta ultimă.

Arad, din șed. com. a Sen. bis. ținută în 16/29 Iunie 1922.

Joan J. Papp

Episcop.

Două strane — două mentalități.

În „Sionul Românesc“ „foaie oficială a diecezei Lugojului“ citesc următoarele rânduri, pe cari le reproduc întocmai: „La ziua eroilor autoritățile județene au voit să înhămeze și Biserica catolică la carul ortodoxismului. Se înțelege, că demnitatea noastră de creștini și români adevărați nu ni a permis să înțrăm în o astfel de afacere. Biserica lui Hristos nici când nu se pleacă înaintea ereziei (așa!) nici nu ia parte la lucruri, cari îi vatămă demnitatea ei. Dispozițiile ce se iau din partea autorităților române la anumite ocaziuni și în anumite locuri nu vor aduce nici o binecuvântare a lui Dumnezeu pentru țară. Ba din contră, căci nu Biserica catolică se umilește ci asupra țării se atrage pedeapsa lui Dzeu.

Întocmai ca autoritățile noastre s'au purtat și protestanții din Germania și „ortodoxii“ din Rusia și înșine vedem, cum i-a pedepsit Dumnezeu pentru cutezanța lor. Încă n'a fost țară ori împărat sau rege, care vătămând drepturile Bisericii lui Hristos să nu fi fost pedepsiți în mod exemplar. Biserica catolică, acest stâlp al adevărului, e peatra, care nu se poate nesocoti la zidirea viitorului unui neam. Cine o nesocotește ori se împiedecă de ea numai sfârșit buș nu are. E groaznic lucru a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu“.

Am reprodus întocmai și întreg pasagiul pentrucă fiecare propoziție, ba chiar fiecare cuvânt e o perlă din un mozaic de concepție, care reflectează o mentalitate bolnăvicioasă.

Se poate, mi-am zis citind și recitind aceste rânduri, că un creștin și român să nutrească în sufletul său așa dorinți păcătoase pentru țara și regele său?“

Nu, nu se poate! Aceasta nu e mentalitatea românului care-și iubește neamul — ci a unui manechin în soldă străină.

Compățimesc clerul și poporul unit căruia se pot servi asemenea pilule.

La Lugoj, frații din „cealaltă strană“ se supără, amenință, prorocesc, blastămă și im-proașcă cu noroiul urei neputincioase tot ce

un neam are mai scump: lege, țară și rege, la Făgăraș se duc, să asculte predică ungu-rească în biserica papistașă ca în cele trecute vremi de dulce tovărășie, iar Oradea-Mare supărați se țin departe cu mândria senatorilor romani de la serbările naționale. Unde e adevăratul creștinism și românism? La Lugoj, Făgăraș ori Oradea-Mare? Ori nici unde?

Și noi nu ne-am supărat, nu ne era iertat nici să ne supărăm, că de veacuri se tot vătămau drepturile Bisericii noastre, care poate cu mai mult drept se numește pe sine Biserica lui Hristos decât cealaltă.

Noi n'am privit cu pismă și invidie ci doar cu compătimire la frații noștri când îi vedeam pe vremuri pășind mândri în procesiuni curat papistașe îmbrăcați în „stola” alături de binenutriții slujitori ai bisericii papistașe. De ce suntem împroșcați cu noroiul urei, când ne bucurăm și ne veselim și noi în Domnul, când o știu și ei, cu câte suferinți am răscumpărat vremea, până am ajuns aici? De ce picură venin în paharul bucuriei noastre când noi nici atunci nici acuma nu le tulburăm veselia și nu le invidiem bunăstarea.

Noi suntem și azi săraci, avem doară un suflet, cu care ne iubim legea și neamul — nici legea mai mult ca neamul, nici neamul mai mult ca legea ci pe amândouă deopotrivă.

Și vină asupra noastră noi încercări, noi nedreptăți, chiar cerul de ar cădea peste noi și s'ar deschide pământul, să ne înghită, nimic nu ne va despărți de dragostea către neam, lege și rege: „nici înălțimea, nici adâncul, nici altă făptură oarecare.” Aceasta este mărturisirea creștinilor și românilor, acesta este crezul nostru!

De ce n'ar putea fi acesta și crezul fraților „din cealaltă strană”? De ce se pun în solda imperialismului papal, de ce se înhamă la carul ce poartă în lungul și latul lumii visurile absurde de suveranitate politico-religioasă ale marelui arhiepiscop al Legii celei nouă, suveranitate, care zugrumă libertatea convingerii religioasă și îngenunche sentimentul național al popoarelor. Ori dacă prin creștere s'a înfiitrat în sufletul lor românesc acest element străin, de ce nu-l nutresc în tăna inimii? De ce cearcă să ducă împărechierea din sufletul lor în sânul poporului, de ce samănă ura confesională între frații de un neam și o lege? Da și de o lege. A mărturisit-o însuși I. P. Sfințitul dela Blaj, când a declarat că biserica unită nu poate să se ocupe de reducerea posturilor și sărbătorilor înainte, de a fi făcut aceasta Biserica ortodoxă.

Aceasta mărturisire — care face cinste

I. P. S. Sale — vine să confirme convingerea generală, că întreg poporul român are aceeaș credință, aceleași moravuri și obiceiuri religioase.

De ce e erezie credința de două mii de ani a poporului român, care este credința și a strămoșilor celor ce azi se găsesc în ceata străinilor?

Noi nu jignim pe nimenea în convingerea lui. Noi predicăm pacea și înfrățirea între neamuri și mai vârtos între fiii neamului nostru.

Iată cum scriem noi: „Dumnezeu este Tatăl tuturor, noi oamenii toți suntem frați. Numai legea creștină înfrățeste într'adevăr oamenii, pentru că numai ea recunoaște egalitatea lor. Religia creștină e legea iubirii și a păcii. Armata păcii: preoții să profite de pacea lumii spre a coborî între popoare pacea lui Hristos”. Așa scriem noi când vestim adevărul creștin iar când suntem nevoiți să ne apărăm, nu batjocorim, nu necinstim convingeri și credințe ci desvâind fărădelegea, căutăm să îndreptăm.

Să-și aducă aminte frații din „cealaltă strană” care sunt porniți cu ură contra noastră, de zicătoarea: „cel ce samănă vânt, seceră furtună”.

Dar frații n'au numai mentalitate sucită ci îi părăsește și memoria, când prin asemănări slujesc „cauza”.

Autorul ineptiilor citate vede prăbușirea Germaniei protestante și a Rusiei ortodoxe în „cutezanța” de a fi vătămat drepturile bisericii lui Hristos adevărate ale bisericii catolice. Am spus în alt loc, că doctorii dela Roma învață din toate ceva, dar istorie de loc. De ce s'a prăbușit atunci monarhia austro-ungară, în special Regnum Marianum, care a stat și stă sub oblăduirea părintească a locțiitorului lui Hristos? De ce? Care să fie cauza, că Dumnezeu a ajutat în lupta pentru drept și dreptate țări ca: Anglia, America, Franța, Italia, Japonia, România, Cehoslovacia și Jugoslavia, când nici una din ele n'a favorizat înlăuntrul granițelor sale visurile de supremație religioasă și suveranitate politică ale augustului prizonier din Vatican? Henrich VIII. al Angliei, Napoleon I. al Franței, Hus, al Boemiei, Savoienii Italiei și urmașii lor nu s'au prea prosternut în fața tronului pontifical ba din contra a trebuit să elupte libertatea de convingere religioasă a popoarelor lor tocmai față de încercările de încătușare din partea Romei și dezvoltarea pașnică națională față de agresiunile chiar ale popoarelor, cari tămăiază imperialismul papal.

Criticăm ca să îndreptăm și nu atacăm. Nu puteam să nu ne împedecăm de peatra

scandelei pe care ne-o aruncă în cale — conștient ori înconștient — frații dela Lugoș și aiurea. Constatăm cu durere la ei o mentalitate, străină poporului român și condamnăm limbajul violent, din care picură venin. Sunt neîndreptățiți?

Mai eri când împreună cu catolicismul dominant în Regnum Marianum se înbuișau în toate bunătățile și se bucurau de toate onorurile și privilegiile cu care un regim darnic și proteguitor îi copleșea iar biserica ortodoxă aștepta ca Lazar fărâmaturi și nu le primia, se simțiau toți nedreptățiți? Ciudată concepție despre egalitate, stranie mentalitate! Egalitate numai pentru ei dar lanțuri și batjocură și ură pentru alții, — pentru eretici.

Poporul român va cunoaște pe cei ce sub haina românească ascund un suflet înstrăinat și-și va urma calea ce duce la înfrățirea tuturor celor de un neam și o lege. Și vor rămânea păstorii năimiți fără turmă.

L. R.

Românul ortodox.

Principiul programului Herbartian față de cerințele moderne.

— Din viața lui Herbart. —

Intreagă viața lui Herbart este materialul viu din cari a eșit în relief principiul. „Nu poți lucra cu folos pentru educația altora, decât dacă muncești în acelaș timp ca să faci și propria ta educație“.

Pentru aceia în viața lui Herbart nici nu prea avem de notat momente mai însămnate decât șirul în care-și urma studiile, schimbul catedrelor și apariția operelor sale.

S'a născut la Oldenburg în 4 Maiu 1778. Ca copil primise o creștere bună. De mic a arătat înclinare spre filosofie care se afirmă mai pronunțat cu ocaziunea abiturienții sale când expune în latinește principiile fundamentale ale moralei lui Kant și Cicero. Intre anii 1794—1797 își făcu studiile la universitatea din Iena la facultatea juridică, conform dorinței tatălui său.

Aici deveni elevul lui Fichte pe care însă îl urma numai cu mare precauțiune din cauză că conform doctrinei acestuia despre libertatea omului, i se părea imposibilă educațiunea, spre care avea mai mare atragere ca către drept. În 1797 devine educatorul celor 3 copii ai guvernatorului Steiger din Interlahen. Acest post îl îndeplinește îndeкурс de 3 ani cuprinzând din când în când în scris activitatea desfășurată. În timpul cât stete aici în Elveția face cunoștință cu Pestalozii cercetându-l în 1799 pe acesta în școala sa din Burgdorf. Tot în anul acesta

se reîntoarce în patria sa pentru continuarea studiilor sale pregătându-se pentru catedra de profesor universitar. Ajungând acasă părinții îi dau libertate în ce privește direcția studiului său. Atunci se duce la un amic din Boemia, aici își desvoaltă pentru prima oră planurile sale cu privire la educație. În 1802 vine la Goettingen unde în 22 Oct. face doctoratul în filosofie.

Cursurile sale libere la universitate le începe în anul 1802/3 asupra pedagogiei și filosofiei. În 1805 devine profesor extraordinar. Incepând cu anul 1802 apar operile sale una după alta, cea mai de valoare apare în 1806 *Pedagogia Generală* dedusă din scopul educațiunii. În 1809 fu invitat de profesor în locul lui Kant la universitatea din Königsberg. Aici el organiza și o școală de aplicațiune pentru practicarea principiilor sale. În 1833 s'a reîntors la Goettingen unde funcționează ca profesor universitar până la moartea sa.

Afară de opera mai sus citată a mai scris: „Asupra educațiunii cu conlucrarea publicității“. *Idealismul în raport cu pedagogia*. „Prelegeri asupra pedagogiei“. „Epistole asupra aplicațiunii psihologiei la pedagogie“. Asupra lui Pestalozii și încă foarte multe opere, disertațiuni și discursuri la diferite ocaziuni.

Cătră sfârșitul vieții sale atitudinea lui politică a dat anză la diferite presupuneri greșite. În anul 1837 față cu violarea constituției pe care el însuși a desaprobat-o nu se solidorizează cu cei 7 colegi ai săi, ci depune jurământ regelui, rămânând în postul său până la moartea sa întâmplată în 11 Aug. 1841.

Herbart nu este adevărat creator, meritul lui e, că el a luminat prin lumina științei ceea ce unii metodicieni dibaci în urma înclinărilor naturale făceau instinctiv. El este fără îndoială intemeietorul pedagogiei științifice moderne. El a fost primul care a înțeles, că fără cunoștințe psihologice și etice nu se poate întocmi un sistem de educație completă. „Știința educațiunii privită din acest punct de vedere este coroana tuturor științelor“ zice Herbart.

Școala Herbartiană.

Numărul cel mare de discipoli ai lui Herbart, ne arată că teoriile sale de educațiune sunt de o superioritate încontestabile. Discipolii lui Herbart, cari împreună formează școala, sa sunt: Liller, Stoy, Weitz, Villman, la Praga, Strümpel în Leipzig, Rein la Iena și Dörpfeld.

Principiile herbartiane cunoscute azi nu sunt exclusiv produsele lui Herbart, ci o prelucrare a acestora, augmentate și modificate cu principiile discipolilor săi.

Scopul educațiunii.

„Deși educatorul nu poate îndeplini totul ce dorește“ — zice Herbart — deoarece aptitudinile copiilor au limite în individualitate și împrejurările

vieții lor, totuși scopul nizuințelor sale trebuie să fie înalt, apoi caută să stabilească scopul educației. Întru fixarea acestuia cercetează istoria pedagogiei, unde după ce constată că scopul educației s'a schimbat la diferite popoare și în diferite timpuri, dânsul caută un scop, care să fie stabil pentru toate timpurile și pe acesta îl află în etica absolută pe care îl stabilește pentru educație în promovarea caracterului moral, care este suma celor 5 idei morale: ideea bunei voinți a dreptului, a echității a libertății interioare (relația între judecată și voință) și a perfecțiunii morale.

Stabilind scopul educației: Să întreabă cum să concureze acesta cu scopul instrucției care e dezvoltarea cunoștințelor?

Cum poate contribui instrucția la formarea voinței morale? El deosebește învățământ de examen și inv. care însufletește, spre acest din urmă să tindem. Baza lui este interesul. Dacă ne-a succes a deștepta interes față de obiect atunci dezvoltarea de sine va urma în mod spontan. Câștigarea cunoștințelor exclusiv, și a dexterităților a fost scopul celui mai inferior și mai vechi învățământ. Scopul învățământului să fie dezvoltarea interesului, în acest caz însă nu-i permis a îngreuna școlarii cu material mult.

Sub interesul pedagogic nu e a se înțelege interesul imediat, care abate atenția școlarilor dela obiect și împedecă aprofundarea, ci trebuie să înțelegem interesul mediat, care desvoaltă plăcere și abnegațiune față de obiect. Acest interes este de 6 feluri: 1. Interesul empiric se arată mai ales la copii, locul lui este în științele naturale, dar îl avem și ca mari, îndeosebi în călătorii. 2. Interesul speculativ când se scrutează legătura, reciprocitatea, cauzele și influințele diferitelor fenomene, îl aflăm chiar și la copii și-l manifestează prin întrebările lor dese, printruce aceasta așa ect. în măsura mai mare îl aflăm la filozofi. 3. Interesul estetic când prețuim valoarea lucrurilor după frumusețea lor, va să zică când de reprezentățiuni se leagă în măsură preponderantă și sentimente. 4. Interesul simpatetic e aceia dispoziție a sufletului nostru, prin care ne putem transpune în simțămintele altora. 5. Interesul social ne interesează de societatea întregă. 6. Interesul religios izvorât din dorința de a împăca viața reală cu cea ideală.

Despre un altfel de învățământ care: 1. Desvoaltă în copil interesul stabil și multilateral. 2. Grijește ca interesul religios moral să fie destul de pronunțat și 3. Prin aceasta asigură unitatea cunoștinței individului, zice cu drept cuvânt Herbart, că este educativ.

Principiile programului herbartian.

Prima întrebare care ni se pune aici e: Ce material să dăm sufletului tânăr? Alegerea materiei, chestiunea programei e prima și cea mai ponderoasă

chestiune a didacticei. Herbartienii având în vedere interesul zic:

„Numai aceia poate fi materie de învățământ, care desvoaltă interesul multilateral. Principiul fundamental pentru formarea programei după Herbartienii este: Să normalizăm programa. Sub acesta se înțelege că în programă să fie prezentate toate ramurile de cunoștințe cari obvin în cultura unui popor.

Obiectele de învățământ în general le împart în două categorii unul al obiectelor spirituale sau sentimentale (humane) obiectele cari tratează viața omenească și altul al obiectelor reale cari tratează natura și viața din ea. Aceste 2 grupe trebuie să figureze în fiecare programă. Intre obiectele sentimentale cari servesc la formarea caracterului și a interesului sentimental înșiră Herbartienii. 1. Religia. 2. Istoria. 3. Literatura tot aici aparțin și obiectele artistice, a) cant, b) desen, c) modelaj și în fine aici înșiră și învățământul limbii, ca parte formală la grupul obiectelor sentimentale.

(Va urma).

INFORMAȚIUNI.

Onorații conducători ai oficiilor parohiale sunt rugați a îndemna tinerii cu pregătiri și purtări bune la îmbrășișarea carierei profești, care și în cele materiale oferă avantajii față de alte carieri. În seminarul nostru li-se fac toate înlesnirile posibile și prin acordarea de burse se ușorează cheltuielile enorme împreunate cu anii de studiu. Satele noastre au lipsă de luminători și e o datorință față de biserică și neam să ne îngrijim de creșterea unei succeseșțe, care să umplă golurile adânc simțite pe terenul atât de frumos al păstoririi sufletești.

Întâia improprietărire în județul Sibiu s'a făcut Marți, 18 Iulie, la Hamba. A fost o înălțătoare sâr-bătoare de biruință a nădejilor noastre. De față a fost I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Sibiului, dl prim ministru Brătianu, cu dnii miniștri Constantinescu și Duca, mulțime de cărturari și popor. S'a văzut acolo o icoană, ce a înduoșat adânc inimile. Întâiul improprietărit a fost un orfan de războiu. Ținea de coarnele plugului între doi miniștri, cari puseră câte o mână pe plug, iar Mitropolitul ia stropit cu aghiasmă, când porniră cei 6 boi voinici să tragă întâia brazde pe pământul bisericii săsești pe care îl vor lucra de acum Români, pentru ei.

Dacă preotul săsesc a putut spune la acest prilej că se despart greu de pământul pe care l-au muncit sute de ani și l-au amestecat cu sudoarea lor, Ministrul-președinte i-a răspuns, că în țărâna asta, care a fost a lor, e și sudoarea noastră a celor cari am lucrat-o pentru ei, dar e și sângele nostru, vărsat pentru apărarea pământului în trecut și pentru dobândirea lui acum.

Expropierea streinilor cari nu locuesc în Ardeal. În legea agrară ardeleană era o greșeală care lasă pământ și proprietarilor cari nu locuesc în țară, la fel cu cei cari sunt cetățeni români. Lucrul era o

nedreptate față de Românii cari trăesc în străinătate și față de streinii cari au dobândit prin moștenire, sau căsătorie moșii în țara noastră, și cari se expropriară cu totul în vechiul regat. Guvernul a hotărât să se facă la fel și în Ardeal, adică moșiile turtor celor ce nu locuiesc în țară să fie împărțite pe de-antregul.

Școalele confesionale. Pentru orânduirea nouă a școalelor confesionale române s'au luat măsuri din partea Ministerului Instrucției ca în luna August, să se țină în Sibiu o înțelegere cu organele bisericesti. Din partea Mitropoliei ortodoxe din Ardeal au fost numiți ca membri dnii Dr. Iosif Blaga din Brașov, Dr. Valeriu Branște din Lugoj și Dr. Gheorghe Ciuhandu din Arad.

Indreptarea graniței cu Sârbii. Comisiile pentru punerea hotarului dintre noi și Sârbi și-au început din nou lucrarea la 10 Iulie. Urmează stabilirea graniței în Torontal. Câteva sate românești vor trece României. Locuitorii au așteptat cu mare dor să vină la sânul patriei mume.

Episcopie românească pentru frații din Serbia. O comisie din partea Statului merge la Belgrad să aranjeze la guvernul sârbesc înființarea unei Episcopii naționale pe seama Românilor ortodocși din Serbia. Biserica îi va strânge sub aripile sale, și i va ocroti, cum ne-a ocrotit de sute de ani.

Sfântul sinod al Bisericii noastre ortodoxe a hotărât deasemenea înființarea unui Episcopat român ortodox în Albania. Și în Basarabia se vor mai face două Episcopii, ca să poată griji, pretutindenea și cât mai bine de sufletul creștinesc al Românilor.

Biserici pe tren. În țară creștină s'a făcut și acest lucru. În America sau întocmit bisericuțe (capele) pe câte un vagon de tren, cu locuință pentru preot și 90 de strane pentru credincioși. Sunt până acum șapte astfel de bisericuțe pe roate și e vorba să se sporească pe fiecare linie de tren. Iată cum înțeleg Americanii, meșteri în toate, să pună la îndemâna creștinilor mângâierile pe cari numai biserica le poate da, și prin biserică să răspândească și întărească împărăția lui Hristos între oameni. Și la noi? Amar nouă, bisericile ne stau goale și în zi de sărbătoare, că prea s'a înrăit lumea și s'a depărtat de Dumnezeu.

Păduri pe fundul mării. Un vapor, ce de multă vreme cutreeră mările dela Miază-zi a găsit pe fundul oceanului păduri uriașe. Copaci de 180 metri de înalți își alintă vârfurile în valurile dela suprafața apei. Arborii din pădurile bătrâne a le Californiei sunt pitici pe lângă copacii găsiți în apa mării.

Un episcop rus condamnat la moarte. Berlin, 21. — (Rador). Din Irkutsck se anunță că arhiepiscopul Anatoh a fost condamnat la moarte, pe motiv că ar fi întreținut legături cu bandele antibolșevice.

Mulțumită publică. Domnul notar cercual Nicolae Peia din Chisindia au donat pentru sf. biserică de aici 12 mineie în preț de 1000 Lei, legate frumos și cu litere latine. În numele parohiei îi aduc și pe aceasta cale mulțumită pentru frumoasa faptă. Dumnezeu să-i răsplătească pentru frumoasa jertfă adusă pe altarul Domnului. Chisindia, la 2/15 Iulie 1922.

Dionisie Mateeș paroh român orș.

516 P. 1921—2.

Concurs de primire.

În clasa I a Școlii normale ort. rom. din Arad și în internatul aparținător ei se primesc băieți, cari au terminat cel puțin cu succes bun 4 clase primare și nu au trecut de 14 ani.

În clasele II—V se primesc și absolvenți ai claselor I—IV de liceu ori de școală medie.

Primiriile de elevi bursieri, semi-bursieri și solvenți se fac pe baza unui examen de concurs. Pentru anul școlar 1922—23 sunt burse vacante în clasele I și V, semi-burse pe clasele I—VIII.

Cereriile de înscriere la concurs se vor adresa până în 20 August la direcțiunea școlii normale ort. române din Arad și vor fi semnate de către reprezentanții legali ai candidaților (părinți sau tutor) cu arătarea profesiunii și a locuinței lor.

La cerere se vor adnexa următoarele documente: 1. Extras de botez. 2. Act de naștere dela oficiul stării civile. 3. Certificatul școlar de pe ultima clasă. 4. Actul de vaccină. Candidații pentru bursă vor mai adnexa la rugare și următoarele acte:

1. Certificat dela primărie, prin care să se arate amănunțit dările ce le plătește reprezentantul legal al candidatului către stat, județ și comună, numărul copiilor și vârsta fiecăruia, precum și averea, pe care o posedă.

2. O declarație iscălită de reprezentantul legal în fața primăriei, în care se obligă la serviciu învățătoresc cel puțin atâția ani, cât au beneficiat bursa.

Examenele de concurs se vor ținea în 12, 13 și 14 Septembrie n. Candidații vor fi supuși unui examen medical și vocal, după care vor urmă probele scrise din limba română și aritmetică și în fine probele orale din limba română, aritmetică, istorie și geografie.

Pentru examenul de concurs se va plăti o taxă de 10 Lei. Elevii admiși prin examenul de concurs se vor înmatriculă plătiind următoarele taxe:

1. Taxa de înscriere: 10 Lei, 2. Taxa la fondul de pensuni: 6 Lei, 3. taxa pentru mijloace de inv.: 10 Lei, 4. pentru anuar: 5 Lei 5. pentru fondul disponibil al școlii: 2 Lei, 6. pentru bibliotecă: 5 Lei, 7. pentru fondul de excursiuni: 2 Lei, 8. pentru fondul de ajutorare al elevilor: 2 Lei, 9. taxa de cerneală: 3 Lei. Total: 45 Lei. Fiecare candidat admis va depune la direcțiune o cautiune de 50 Lei pentru stricăciunile ce eventual ar face.

Elevii admiși și solvenți sau semi-bursieri cu ocaziunea primirii sunt obligați a solvi la Cassa Ven. Consistor din Arad. Taxa de întreținere pe 3 luni anticipative și anume: Solvenții 700 Lei, iar semi-bursieri 350 Lei.

Pe lângă taxa de întreținere și suma de 2000 Lei la an fiecare părinte e obligat să aducă la începutul anului școlar 100 klg. făină, 50 klg. cartofi, 5 klg. unsoare, 10 klg. fasole și 50 ouă.

Elevii admiși, la intrarea lor în școală vor aduce cu sine următoarele efecte: 4 cămăși, 4 ismene, 6 batiste, 4 părechi ciorapi ori 6 p. obiele, haine de pat (saltea de paie, 2 ciarciafuri pentru schimb, țol ori plapomă, pernă și o cuvertură de pat), 3 servete, 1 tăcâm (păhar, furculiță, cuțit, lingură, o ceașcă și 2 farfurii), 3 ștergare (prosoape), peptene, săpun, perie de dinți, perie de haine și de ghețe, ață, ace, vesmintele și încălțăminte necesară și o violină. Pe

lângă aceste fiecare elev să aibă un costum național (1 cămașe cu cosături naționale, pantaloni albi și un brâu tricolor). Efectele vor fi predate școlii pe lângă inventar. Pe albituri se va coase numele elevului.

Nimenea din recurenți nu poate fi primit, dacă nu e inzebrat cu cele înșirate aici. *Lista manualelor* se află la *Librăria diecezană*.

Arad, 20 Iulie n. 1922.

Direcțiunea.

CONCURSE.

Pe baza ordinului Consistorial cu Nr. 1424/922 prin aceasta se escrie *din nou* concurs pentru îndepălinirea parohiei vacante din **Dud** cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Sesiunea parohială în estensiunea ei de astăzi împreună cu dreptul de pășune. 2. Birul lugal. 3. Stolele legale. 4. Eventualul ajutor din visteria statului.

Toate dările după beneficiu la va suportă alegândul.

Parohia fiind clasificată de clasa II. dela reflectanți se cere cvalificațiunea prescrisă pentru asemenea parohii.

Dar dacă nu s'ar prezenta nici un reflectant cu cvalificațiune de cl. II., se admit și cei cu cvalificațiune de cl. III.

Alegândul este obligat a catehiză la școala noastră confesională fără a așteptă altă remunerațiune asemenea a predică cel puțin odată în fiecare lună.

Concurenți din altă dieceză au să prezinte actul de învoire al P. S. S. D-lui Episcop.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie sunt datori a-și înainta recursele ajustate conform Regulamentului și adresate Comitetului parohial din Dud P. O. Oficiu protopopesc din Șiria având pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Reg. pentru parohii a se prezenta în sf. biserică gr. ort. din Dud în cutareva Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Dat din ședința extraordinară a Comitetului parohial din Dud la 22 Ian. (4 Febr.) 1922.

Lazar Petruș m. p.
preș. com. par.

Ioan Valentin m. p.
not. com. par.

In conțelegere cu: *Mihail Lucaș* protopop.

—□—

1—3

Pentru întregirea parohiei de cl. a II. **Bunea-Română**, din tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Usufructul sesiei parohiale de 30 jugăre, parte arător, parte fânaș și pășune.

2. In lipsă de locuință parohială, edificiul școlii confesionale, care se renovează acuma și constă din 2 camere și bucătărie, apoi grajd și șură, iar alte supraedificate se vor face ulterior.

3. Intravilan pentru legumi, vizavi de locuință.

4. Stolele legale.

5. Eventuala întregire dela stat.

Intrucât nu se vor ivi reflectanți cu cvalificație de cl. a II., în senzul înaltului rescript Consist. de

sub Nr. 1622 din 16/29 Iunie a. c., se admit și de cei cu cvalificație de clasa a III.

Reflectanții să-și adreseze petițiile lor înstruate în regulă Comitetului parohial din Bunea-Română, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț și într'o Duminecă ori într'o sârbătoare să se prezenteze în sf. biserică din Bunea-română, spre a arăta desteritatea în cântare și tipic, eventual în slujire și în oratorie.

Nainte de aceasta sunt poftiți să se prezenteze la protopop. tractual spre a-i dovedi că au cvalificațiunea prescrisă pentru parohia din chestie și întrucât sunt din altă dieceză la P. S. D. Episcop diecezan ca să le dea binecuvântarea de a putea concura.

Dările după sesie și după intravilan le va suporta alesul.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu* ppbiter.

—□—

2—3

Pentru întregirea postului de preot din parohia de cl. a II-a **Checheș**, tractul Belinț, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosința casei fundațiunei T. Papp, pentru care alesul va plăti V. Consistor chirie moderată cum a plătit și fostul preot.

2. Usufructul unei sesii parohiale, parte arător, parte fânaș.

3. Birul parohial dela fiecare casă 15 litri grâu.

4. Stolele legale.

5. Eventuala întregire de dotație dela stat.

Intrucât nu se vor prezenta reflectanți cu cvalificație de cl. a II-a, în senzul înaltei rezoluții consist. de sub Nr. 332 din 10/23 Februarie a. c., se admit și de cei cu cvalificație de clasa a III-a.

Alesul e obligat să catehizeze la școala confes. din loc fără altă remunerație și a plăti dările publice după venitul parohial.

Doritorii de a ocupa acest post, trebuie să se prezenteze într'o Duminecă sau într'o sârbătoare din termenul concursual, în sf. biserică din Checheș, spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântare, eventual în slujire și în oratorie.

Nainte de aceasta sunt datori să se prezenteze protopresbiterului tractual, spre a-i dovedi, că au cvalificațiunea prescrisă și întrucât sunt din altă dieceză, P. S. D. Episcop diecezan, spre a cere binecuvântare ca să poată concura la această parohie.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu* ppbiter.

Licitațiune minuendă.

Pentru renovarea edificiului de lângă „Casa Națională” din Nerău să escrie licitațiune minuendă pe ziua de 20 Iulie (2 August) 1922 cu prețul de esclamare 24.000 Lei.

Vadiul e de 2400 Lei. Doritorii de a licita pot vedea planul și preliminarul la of. parohial din Nerău.

Comitetul parohial ort. român.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial

Cenzurat: **V. DÂRLEA.**